

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา
Desirable Characteristics of School Administrators
under The Yala Provincial Office of Non Formal and Informal Education

ประเสริฐ บำเรอ^{1*} จรุณี เก้าเอี้ยน²
Prasert Bumrer^{1*}, Jarunee Kao-ian²

^{1*} นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

² ศษ.ด., รองศาสตราจารย์, อาจารย์สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

^{1*} M.Ed, Master's student of Educational Administration Program, Faculty of Education, Yala Rajabhat University

² Ed.D., Associate Professor, Lecturer of Educational Administration Program, Faculty of Education, Yala Rajabhat University

*Corresponding author, e-mail: sert.080921@gmail.com

(Received: April 18, 2023; Revised: May 25, 2023; Accepted: June 30, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา จำนวน 222 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที ทดสอบค่าความแปรปรวนทางเดียว การทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ้

คำสำคัญ : คุณลักษณะที่พึงประสงค์, ผู้บริหารสถานศึกษา, การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

Abstract

The objective of this research were 1) to study the desired characteristics of educational administrators of the Office of Non-Formal and Informal Education Promotion in Yala province, 2) to compare the desired characteristics of the educational administrators, classified by gender, age, education level, and work experiences. The sample group used in the independent study were personnel in educational institutions under the Desirable Characteristics of School Administrators under the Desirable Characteristics of School Administrators under the Yala Provincial Office of Non Formal and Informal Education, with 222 people. Data was collected through a questionnaire and analyzed using statistical software, including mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA, and Scheffe's test for pairwise comparison

Keywords : Desirable Characteristics, School Administrators, Non Formal and Informal Education

บทนำ

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 มาตรา 6 ระบุว่า การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยยึดหลัก 1) การศึกษานอกระบบ ประกอบด้วย ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั้งถึง เป็นธรรม และมีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพชีวิตของประชาชน และการกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาและการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ 2) การศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบด้วย การเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและวิถีชีวิตของผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา และการจัดกรอบหรือแนวทางการเรียนรู้ที่เป็นคุณประโยชน์ต่อผู้เรียน และมาตรา 9 ให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้ความสำคัญแก่ผู้เกี่ยวข้องตามบทบาทและหน้าที่ดังต่อไปนี้ ผู้เรียนซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้และสามารถเลือกรับบริการได้หลากหลายตามความต้องการของตนเอง จัดการเรียนรู้สำหรับการศึกษานอกระบบและผู้จัดแหล่งการเรียนรู้สำหรับการศึกษาตามอัธยาศัยมีการดำเนินการที่หลากหลายตามศักยภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนโดยบูรณาการความรู้ปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่ดีงาม และส่งเสริมและสนับสนุนซึ่งเป็นผู้ที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนและผู้จัดการเรียนรู้มีการดำเนินการที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551, 2551)

ดังนั้น การพัฒนาระบบการศึกษาของไทย นอกจากการจัดการศึกษาในระบบแล้วจึงต้องให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดการศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งมีทิศทางในการพัฒนาคน และสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ร่วมทั้งสร้างความแข็งแกร่งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานความมั่นคงของประเทศต่อไป ผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นหัวใจสำคัญต่อสถานศึกษา และเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งที่จะทำให้การจัดและพัฒนาการศึกษาดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุจุดหมายของการจัดการศึกษาและการบริหารและการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ และการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กลุ่มเป้าหมายประชาชนได้รับการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก เป็นลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารซึ่งพิจารณาได้จากคุณลักษณะส่วนตัว คุณลักษณะด้านบริหาร และคุณลักษณะทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเปรียบได้ว่าเป็นจอมทัพที่สำคัญที่จะนำพาองค์กรให้ก้าวไปในกระแสแห่งการปฏิรูปได้อย่างมีเกียรติและมีศักดิ์ศรี นอกจากนี้ผู้บริหารจำเป็นจะต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับบุคลากรในหน่วยงานมีคุณสมบัติที่เหมาะสมและมีพฤติกรรมในการนำที่ถูกต้อง เพื่อขับเคลื่อนงานขององค์กรให้นำไปสู่ความสำเร็จ เพราะความสำเร็จของงานทุกด้านขององค์กรขึ้นอยู่กับผู้บริหารหรือผู้นำที่จะวินิจฉัยสั่งการหรือตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ เพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพสูงสุดโดยเฉพาะการบริหารงานด้านวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษาในปัจจุบันผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงสังคมโลกและคุณสมบัติตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริง (บุญยวีร์ย์ เศรษฐวงศ์สกุล, 2557)

การจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา มีสถานศึกษาในสังกัด 8 แห่ง ซึ่งอยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีเหตุการณ์สถานการณ์ความไม่สงบส่งผลกระทบต่อจัดการศึกษา ทั้งในด้านทางตรงและในด้านทางอ้อม โดยนักศึกษาของสถานศึกษาส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามและภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันเป็นภาษาท้องถิ่น คือ ภาษายาวี ทำให้ภาษาและการสื่อสารขาดความเข้าใจ และผู้เรียนไม่มีพื้นฐานในการใช้ภาษาไทย จึงทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทำให้ส่งผลกระทบต่อในด้านคุณภาพและการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ด้านการศึกษานอกระบบ (N-NET) ของนักศึกษาในภาพรวมของประเทศ ในปี 2565 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของ (N-NET) ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อเปรียบเทียบทั้ง 5 สาระวิชา สาระความรู้พื้นฐาน สาระการพัฒนาสังคม สาระทักษะการเรียนรู้ สาระการประกอบอาชีพ และสาระการดำเนินชีวิต ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา โดยภาพรวมยังมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ ซึ่งสะท้อนถึงคุณภาพด้านการศึกษาที่มาจากจัดการกระบวนการเรียนการสอน จึงจำเป็นจะต้องดำเนินการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาทางการเรียนของสถานศึกษา

ในสังกัดอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา, 2565) จากการศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี ซึ่งมีบริบทใกล้เคียงกับจังหวัดยะลา ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นก็ไม่แตกต่างกัน จากการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการศึกษายังมีข้อจำกัด เนื่องจากขาดอัตรากำลัง โดยเฉพาะครูและบุคลากรทางการศึกษามีจำนวนน้อยและขาดแคลน สถานศึกษาบางแห่งผู้บริหารสถานศึกษามีการย้ายออกนอกพื้นที่และมีผู้บริหารจากพื้นที่อื่นที่อยู่นอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มาดำรงตำแหน่ง จึงทำให้เกิดการขาดการประสานงาน และการบริหารจัดการระหว่างกลุ่มในด้านวิชาการ บุคลากรบางส่วนได้รับมอบหมายงานไม่ตรงกับความสามารถ บุคลากรส่วนหนึ่งขาดระบบการทำงานเป็นทีม ขาดความตระหนักในการมีส่วนร่วมในการทำงาน ขาดการสื่อสารและประสานงานที่ดี อีกทั้งโรงเรียนมีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม และอยู่ท่ามกลางสถานการณ์ความไม่สงบ ส่งผลให้การดำเนินงานยังไม่บรรลุประสิทธิผลตามเป้าหมาย และขาดประสิทธิภาพจึงต้องเร่งพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพ เสริมสร้างภาวะผู้นำของผู้บริหารให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและพร้อมขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และสอดคล้องกับรายงานผลการดำเนินงานการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี มีอุปสรรคหลายเรื่องได้แก่การกระจายอำนาจทางการศึกษา ผู้บริหารอาจยังดำเนินการได้ไม่ครอบคลุม ซึ่งติดขัดที่กฎระเบียบราชการ ปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากผู้บริหารที่มีการสรรหา ด้วยวิธีการสอบคัดเลือกจากบุคคลภายนอก และภายใน เช่น โอนมาจากสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โอนมาจากกระทรวงอื่นๆที่เป็นข้าราชการพลเรือน ทำให้เกิดปัญหาไม่เข้าใจในกฎ ระเบียบ วินัย ข้อบังคับ ยังไม่เข้าใจในหลักการการศึกษาให้กับประชาชนวัยแรงงาน อายุระหว่าง 15-59 ปี ยังไม่เข้าใจวิธีการจัดการศึกษาที่มีความหลากหลายให้มีความยืดหยุ่นที่กับผู้รับบริการได้ ยังไม่มีการนำหลักจิตวิทยาการศึกษาผู้ใหญ่มาใช้ในการจัดการศึกษา และผู้บริหารถูกร้องเรียนข้อหาเกี่ยวกับการดำเนินงานผิดระเบียบวินัยเป็นต้น (อาชีวะ สออิ, 2556)

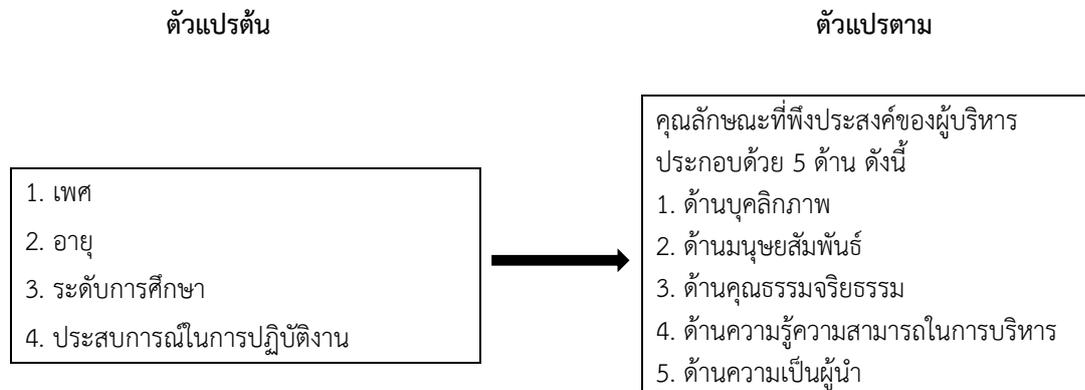
ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา ว่าผู้บริหารควรมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการปฏิบัติตนปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับภารกิจหน้าที่ของผู้บริหารที่สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษาควรมีลักษณะอย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการปรับปรุงและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพสูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา
- 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และสังเคราะห์มาจากนักวิชาการ (อาชีวะ สานี, 2556) (กิ่งแก้ว ห้วยจันทร์, 2560) (บุษบา คำนนท์, 2559) (ชุติมา ศิริโพรวิน, 2561) (พรทิพย์ สุขเอียด, 2562) ซึ่งผลการสังเคราะห์พบว่า ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา รวมทั้งหมด 338 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา จำนวน 222 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน ธานีจันทร์ ศิลปจารุ, 2552) การหากรูปร่างตัวอย่างจากแต่ละอำเภอทำได้โดยเทียบบัญญัติไตรยางค์ เปรียบเทียบค่าสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างต่อจำนวนประชากรในแต่ละอำเภอ เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างแต่ละอำเภอแล้วใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตัวแปรตาม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร 5 ด้าน คือ 1. ด้านบุคลิกภาพ 2. ด้านมนุษยสัมพันธ์ 3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม 4. ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร 5. ด้านความเป็นผู้นำ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

1) ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน เป็นลักษณะแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

2) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร และด้านความเป็นผู้นำ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามหลักของลิเคิร์ท (Likert Scale, 1971 อ้างถึงใน ชูศรี วังศรีตันนะ, 2553) โดยกำหนดค่าของลำดับคะแนน ดังนี้ ระดับคะแนน 5 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ระดับคะแนน 4 หมายถึง

ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากระดับคะแนน 3 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง ระดับคะแนน 2 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย ระดับคะแนน 1 หมายถึง ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Item Objective Conguence Index) เท่ากับ 0.67-1.00 หาค่าความเชื่อมั่น โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach) ได้เท่ากับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

มีลำดับขั้นตอนดังนี้ กล่าวคือ 1) ทำหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม 2) นำหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมตัวแบบสอบถามถึงสถานศึกษาศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา ทั้ง 8 อำเภอ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 222 ฉบับ เพื่อขอความร่วมมือและตอบแบบสอบถาม 3) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืน จำนวน 222 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 4) นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์โดยพบว่ามีความสมบูรณ์ ทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 100 และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามแยกข้อมูลตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน เป็นลักษณะแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (checklist) คำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำผลการวิเคราะห์นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย และวิเคราะห์การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา จำแนกตามเพศและระดับการศึกษา โดยใช้การทดสอบด้วยค่าทีอิสระ (Independent t-Test) อายุ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ใช้การทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance : ANOVA) และทดสอบค่าเอฟ (F-Test) กรณีพบความแตกต่างให้พิจารณาหาค่าความแตกต่างโดยเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) (ชูศรี วังศ์รัตน์, 2553)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน (n=222)

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	75	33.78
- หญิง	147	66.22
รวม	222	100.00

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2. อายุ		
- อายุ 20-35 ปี	43	19.37
- อายุ 36-50 ปี	149	67.12
- อายุ 51 ปี ขึ้นไป	30	13.51
รวม	222	100.00
3. ระดับการศึกษา		
- ปริญญาตรี	200	90.09
- สูงกว่าปริญญาตรี	22	9.91
รวม	222	100.00
4. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
- ต่ำกว่า 5 ปี	54	24.32
- 5-10 ปี	36	16.22
- มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป	132	59.46
รวม	222	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างบุคลากรในสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา พบว่า เป็นเพศหญิง จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 66.22 และเพศชาย จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 33.78 ตามลำดับ มีอายุ 20-35 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 19.37 อายุ 36-50 ปี จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 67.12 และอายุ 51 ปี ขึ้นไป จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 13.51 ตามลำดับ มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 90.09 และมีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 9.91 และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 24.32 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5-10 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็น ร้อยละ 16.22 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 132 คน คิดเป็น ร้อยละ 59.46

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา ภาพรวมและรายด้าน (n=222)

ด้านที่	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา				
	สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดยะลา	\bar{x}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	ด้านบุคลิกภาพ	4.47	0.68	มาก	1
3	ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.34	0.70	มาก	3
4	ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร	4.33	0.69	มาก	4
5	ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.39	0.71	มาก	2
6	ด้านความเป็นผู้นำ	4.32	0.69	มาก	5
	รวม	4.37	0.69	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านบุคลิกภาพ (\bar{X} = 4.47) รองลงมา คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ (\bar{X} = 4.39) ด้านคุณธรรมจริยธรรม (\bar{X} = 4.34) และด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร (\bar{X} = 4.33) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านความเป็นผู้นำ (\bar{X} = 4.32) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประการณในการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา จำแนกตามเพศ (n=222)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร สถานศึกษา	เพศ				t	P-value
	ชาย		หญิง			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ด้านบุคลิกภาพ	4.43	0.57	4.45	0.52	0.25	0.797
ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.33	0.60	4.41	0.62	0.86	0.390
ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.34	0.60	4.34	0.58	0.01	0.988
ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร	4.31	0.59	4.37	0.59	0.77	0.440
ด้านความเป็นผู้นำ	4.25	0.51	4.35	0.61	1.24	0.216
รวม	4.33	0.57	4.38	0.58	0.626	0.566

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา จำแนกตามตัวแปรเพศ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา จำแนกตามอายุ (n=222)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร สถานศึกษา	อายุ						F	P-value
	20-35 ปี		36-50 ปี		51 ปีขึ้นไป			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)		
ด้านบุคลิกภาพ	4.45	0.49	4.43	0.58	4.54	0.33	0.503	0.605
ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.43	0.67	4.34	0.62	4.52	0.53	1.267	0.284
ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.36	0.62	4.32	0.60	4.40	0.48	0.281	0.755

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร สถานศึกษา	อายุ						F	P-value
	20-35 ปี		36-50 ปี		51 ปีขึ้นไป			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร	4.35	0.58	4.33	0.61	4.44	0.46	0.402	0.670
ด้านความเป็นผู้นำ	4.35	0.57	4.29	0.60	4.41	0.49	0.641	0.528
รวม	4.38	0.58	4.34	0.60	4.46	0.45	0.618	0.568

จากตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา โดยจำแนกตามอายุ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา จำแนกระดับการศึกษา (n=222)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร สถานศึกษา	ระดับการศึกษา				t	P-value
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ด้านบุคลิกภาพ	4.46	0.52	4.35	0.69	0.693	0.495
ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.39	0.61	4.34	0.70	0.351	0.726
ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.34	0.58	4.28	0.63	0.486	0.627
ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร	4.34	0.59	4.42	0.61	0.567	0.572
ด้านความเป็นผู้นำ	4.31	0.58	4.33	0.62	0.108	0.914
รวม	4.36	0.57	4.34	0.65	0.441	0.666

จากตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา โดยจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน (n=222)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร สถานศึกษา	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน						F	p-Value
	ต่ำกว่า 5 ปี		5-10 ปี		มากกว่า 10 ปี			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ด้านบุคลิกภาพ	4.43	0.48	4.57	0.46	4.42	0.57	1.157	0.316
ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.42	0.66	4.52	0.48	4.33	0.63	1.146	0.245
ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.33	0.62	4.47	0.47	4.30	0.60	1.141	0.321

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร สถานศึกษา	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน						F	p-Value
	ต่ำกว่า 5 ปี		5-10 ปี		มากกว่า 10 ปี			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร	4.37	0.60	4.46	0.49	4.31	0.60	0.852	0.428
ด้านความเป็นผู้นำ	4.35	0.60	4.44	0.45	4.27	0.60	1.244	0.290
รวม	4.38	0.59	4.49	0.47	4.32	0.60	1.108	0.320

จากตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา โดยจำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา สามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร และด้านความเป็นผู้นำ สามารถนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

1.1 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาวดี พรหมทะเล (2561) ได้ศึกษาค้นคว้าการวิจัย คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม พบว่า ในภาพรวมระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม ทั้งภาพรวมและรายด้านมีผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลิกภาพมีค่าเฉลี่ยมากกว่าทุกด้าน และรายข้อพบว่า การแต่งกายเหมาะสมถูกกาลเทศะอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของชุตติมา ศิริไพรวล (2561) ศึกษาค้นคว้าการวิจัย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 อยู่ในระดับมากในทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านภาวะผู้นำ ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร

ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมตามโอกาส มีกิริยามารยาท สุภาพ อ่อนโยนกับทุกคน มีอัธยาศัยดี มีวาจาสุภาพ วางตัวเหมาะสมกับกาลเทศะ มีความสามารถในการเข้าสังคม ใช้คำพูดเชิงสร้างสรรค์ให้กำลังใจ เป็นมิตรกับทุกคน และผู้บริหารมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงและมีความพร้อมในการทำงาน และการที่ผู้บริหารมีคุณลักษณะดังกล่าวส่งผลทำให้มีบุคลิกภาพดีขึ้นได้ ดังที่ กิ่งแก้ว ห้วยจันทร์ (2560) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้บริหารที่เกี่ยวกับด้านบุคลิกภาพ ประกอบด้วยผู้ที่แต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมตามโอกาส ผู้ที่มีสุขภาพแข็งแรงสดชื่น สามารถปฏิบัติงานได้ดี ผู้ที่มีกิริยาสุภาพอ่อนโยนกับทุกคน ผู้ที่มีความกล้าและรับผิดชอบในการตัดสินใจ ผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ผู้ที่มีความสุขุมรอบคอบในการปฏิบัติงาน ผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ผู้ที่มีสุขภาพจิตดี ผู้ที่ใช้ภาษาถูกต้อง เหมาะสมกับกาลเทศะ สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของกิ่งแก้ว ห้วยจันทร์ (2560) ได้ทำการศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในเขตอำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในเขตอำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านมนุษยสัมพันธ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับชญาดา มั่นศรี (2557) ที่ได้ศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก อีกทั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของฮาเซ็ง มะเซ็ง (2557) ได้ศึกษา เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา (แบบเข้ม) ในจังหวัดปัตตานี ผลการศึกษา พบว่า ระดับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา (แบบเข้ม) ในจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ 1) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 2) ด้านบุคลิกภาพ 3) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 4) ด้านความเป็นผู้นำ 5) ด้านความรู้ความสามารถทางการบริหาร

ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา มีการทักทายพูดคุย ยิ้มแย้มแจ่มใส พบปะผู้ใต้บังคับบัญชา ในสถานศึกษาสม่ำเสมอ ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่จำเป็นต้องปฏิบัติตนให้มีคุณลักษณะด้านนี้เพราะจะต้องเป็นผู้นำ ครู บุคลากรในสถานศึกษาได้ปฏิบัติงานอย่างราบรื่นและส่งผลทำให้สถานศึกษา สามารถดำเนินงานบรรลุเป้าหมายได้ ดังที่แมกนุสัน (Magnuson, 2001 อ้างถึงใน สามารถ พงศ์ศิริ, 2558) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้จัดการโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ โดยจำแนกคุณลักษณะของผู้จัดการโรงเรียน ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) คุณลักษณะด้านวิชาชีพ ได้แก่ มีความสามารถที่ติดต่อและเข้ากับผู้อื่นได้ดีมีความรู้ในวิชาชีพเป็นอย่างดี รู้จักมอบหมายให้ผู้อื่นทำงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ในผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นผู้ที่น่าเชื่อถือ และมีเวลาสำหรับผู้ร่วมงานให้ความสนใจบุคคลอื่น ๆ มีความสามารถในการวางแผน และการจัดระเบียบงาน รับฟังความคิดเห็นจากบุคคลอื่น ๆ และรู้จักใช้ช่องทางแห่งอำนาจหน้าที่ 2) คุณลักษณะส่วนตัว ประกอบด้วย คุณลักษณะที่สำคัญ ดังนี้ มีวิจรรย์ญาณ และมีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์ และจงรักภักดี มีความรู้กว้างขวางเป็นผู้มีสติไม่ใช้อารมณ์ มีความจริงใจ มีความเป็นมิตร มีอารมณ์ขัน มีใจกว้าง และเปิดเผยมีความเสมอต้นเสมอปลาย และมีความเมตตาปราณีและเอื้ออาทรต่อผู้อื่น

1.3 คุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์ สุขเอียด (2562) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของบุษบา คำานท์ (2559) ได้ศึกษา เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในทัศนะของครู โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในทัศนะของครู 5 ด้าน ดังนี้ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ความสามารถ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านบุคลิกภาพ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา มีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการรักษาระเบียบวินัย ในการปฏิบัติงาน มีความโออบอ้อมอารี เมตตา กรุณา ห่วงใย ให้ความช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชา ทั้งด้านการงาน และเรื่องส่วนตัว มีความเมตตา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักให้อภัย ปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้อื่นอย่างเสมอภาค ซึ่งการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงานให้แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษานั้น เป็นการกำกับ ดูแล ให้การปฏิบัติตนและการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับอย่างเคร่งครัด ให้ความเป็นธรรม เสมอภาคกับทุกคน ดังที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 ได้กำหนดในหมวด 6 วินัย และการรักษาวินัย มาตรา 82 วรรค 2 คือ ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติของคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

1.4 คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของธนกร วิจิตรานนท์ (2565) ที่ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความรู้ ความสามารถในการบริหาร อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของบุษบา คำนนท์ (2559) ได้ศึกษา เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในทัศนะของครู โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในทัศนะของครู 5 ด้าน ดังนี้ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ความสามารถ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านบุคลิกภาพ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา ใฝ่รู้ ใฝ่ใจในการศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น จำเป็นต้องมีคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร ตลอดจนมีทักษะในการปฏิบัติงานที่เด่นชัด ดังที่ จริญญาภรณ์ ศรีจันทร์ (2564) ได้กล่าวว่า ยุคสมัยเปลี่ยนแปลงสิ่งในโลกย่อมปรับตัวตามบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จะต้องมีความรู้เชิงทฤษฎี มีความสามารถ มีทักษะ มีประสบการณ์ และหมั่นสร้างนวัตกรรมใหม่เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันสมัย เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงโลกยุคใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับสุนทร โคตรบรรเทา (2551) ได้กล่าวถึง ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่จะต้องเตรียมตัวเองให้มีความสามารถในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ ความสามารถทำความเข้าใจอย่างดีกับความจำเป็นกับการเปลี่ยนแปลง สามารถบริหารจัดการกับทรัพยากรให้เพียงพอกับการปฏิบัติงาน สามารถรับและทนกับความเสียด สามารถมอบหมายงานให้เหมาะสมกับคนและเวลา รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถตอบสนองต่อสิ่งที่ผู้อื่นกับพูดและสื่อสารอย่างชัดเจนถูกต้อง และกระชับ สามารถขยายความคิดและความต้องการต่อผู้บริหารระดับสูงนอกจากนี้ยังมีทักษะการวิเคราะห์ และรู้งานในภาพรวมขององค์กรได้เป็นอย่างดี มีทักษะในการแก้ปัญหา รวมทั้งเป็นผู้สอนงานที่สามารถและให้คำแนะนำด้วยความเต็มใจ เป็นผู้สร้างประสิทธิผลของทีมงานคอยติดตามความก้าวหน้าของงาน และยังต้องบูรณาการแนวคิดใหม่ๆ เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังทำอยู่ มีความรู้เกี่ยวกับงานที่ทำอย่างดี ทนทานต่อผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งมีประสบการณ์รอบด้าน

ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการทักทายพูดคุย ยิ้มแย้มแจ่มใส พบปะผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานศึกษาสม่ำเสมอ ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่จำเป็นต้องปฏิบัติตนให้มีคุณลักษณะด้านนี้ เพราะจะต้องเป็นผู้นำครู บุคลากรในสถานศึกษา ได้ปฏิบัติงานอย่างราบรื่น และส่งผลทำให้สถานศึกษาสามารถบรรลุเป้าหมายได้ ดังที่ แมกนุสัน (Magnuson, 2001 อ้างถึงใน สามารถ พองศิริ, 2558) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้จัดการโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จโดยจำแนกคุณลักษณะของผู้จัดการโรงเรียน ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) คุณลักษณะด้านวิชาชีพ ได้แก่ มีความสามารถที่ติดต่อและเข้ากับผู้อื่นได้ดี มีความรู้ในวิชาชีพเป็นอย่างดี รู้จักมอบหมายให้ผู้อื่นทำงาน ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ในผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นผู้ที่น่าเชื่อถือ และมีเวลาสำหรับผู้ร่วมงาน ให้ความสนใจบุคคลอื่นๆ มีความสามารถในการวางแผน และการจัดระเบียบงาน รับฟังความคิดเห็นจากบุคคลอื่นๆ และรู้จักใช้ช่องทางแห่งอำนาจหน้าที่ 2) คุณลักษณะส่วนตัวประกอบด้วย คุณลักษณะที่สำคัญ ดังนี้ มีวิจรรย์ญาณ และมีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์ และจงรักภักดี มีความรู้กว้างขวางเป็นผู้มีสติไม่ใช้อารมณ์ มีความจริงใจ มีความเป็นมิตร มีอารมณ์ขัน มีใจกว้าง และเปิดเผยมีความเสมอต้นเสมอปลาย และมีความเมตตาปราณีและเอื้ออาทรต่อผู้อื่น

1.5 คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านความเป็นผู้นำ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของบุษบา คำนนท์ (2559) ได้ศึกษา เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในทัศนะของครู โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในทัศนะของครู 5 ด้าน ดังนี้ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ความสามารถ ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านบุคลิกภาพ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของพรทิพย์ สุขเอียด (2562) ศึกษาค้นคว้าการวิจัยคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 พบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครู สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 อยู่ในระดับมากในทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) ด้านผู้นำ 2) ด้านบุคลิกภาพ 3) ด้านวิชาการ และ 4) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ตามลำดับ

ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการกระตุ้นบุคลากรในสถานศึกษาให้เกิดจิตสำนึก และตระหนักรู้ในภารกิจวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิสัยทัศน์จะช่วยกำหนดทิศทางที่จะดำเนินชีวิต หรือกิจกรรมองค์กร โดยมีจุดหมายปลายทางที่ชัดเจน ดังที่ สุวิทย์ ยอดสละ (2556) ได้กล่าวไว้ว่า วิสัยทัศน์มีความสำคัญในการชี้ทิศทางเพื่อให้มีเป้าหมายในการทำงาน เกิดความรัก ความผูกพัน มีความเพียรพยายามปฏิบัติตามวิสัยทัศน์อย่างเต็มใจ เสียสละ มุ่งมั่น ค้นหาคำความสำเร็จสู่เป้าหมายเพื่อความเจริญก้าวหน้าและความเป็นเลิศขององค์กร

2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

2.1 บุคลากรในสถานศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของศรีธัญญา โนนคู่เขตโขง (2562) ได้ศึกษา เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 “มาตรา 27 บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน ดังนั้น การปฏิบัติของหน่วยงานรัฐส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องของสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคในการปฏิบัติงานเท่าเทียมกัน (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560) อีกทั้งมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานร่วมกัน และเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษาได้สะท้อนผลการปฏิบัติงานร่วมกันทุกฝ่าย นอกจากนี้การมอบหมายงานตามภารกิจงานหรือการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ไม่ได้พิจารณาที่เพศเป็นหลักแต่พิจารณาจากความสามารถของแต่ละบุคคล ฉะนั้นด้วยการปฏิบัติของผู้บริหารที่ให้ความเท่าเทียมกันส่งผลทำให้บุคลากรในสถานศึกษาทั้งเพศชายและเพศหญิง จึงความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

2.2 บุคลากรในสถานศึกษาที่มีอายุที่ต่างกัน มีความเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัย ศรีธัญญา โนนคู่เขตโขง (2562) ได้ศึกษา เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา ให้ความสำคัญกับบุคลากรอย่างเสมอภาคไม่จำกัด เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีแนวปฏิบัติในการดำเนินงานที่เท่าเทียมกัน อีกทั้งผู้บริหารมีความสัมพันธ์อันดี และวางตัวเหมาะสมเป็นกันเองกับชุมชน และผู้บริหารให้ความร่วมมือกับผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในสถานศึกษา พร้อมเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมแสดงความคิดเห็น เปิดโอกาสให้ทุกคนร่วมกันแก้ไขปัญหา เคารพนับถือให้เกียรติซึ่งกันและกัน ตลอดจนการทำงานร่วมกับชุมชนและภาคีเครือข่ายอย่างเสมอภาคกัน จึงส่งผลให้ครูและบุคลากรที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับวิจัยของภัทรกร วันชูเพลลา และ ชัยวัฒน์ ประสงค์สร้าง (2565) ได้ทำวิจัย เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มพระราชวัง

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า ครูที่มีอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มพระราชวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน

2.3 บุคลากรในสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของนเรศวรรษ์ ชุมวงศ์ (2565) ได้ทำการศึกษา เรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียนเขตอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่าครูที่มีวุฒิก่อนศึกษาและประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียนเขตอำเภอสามโคก โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของชุตินา ศิริไพรวล (2561) ศึกษาค้นคว้าการวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนคติของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ครูที่มีวุฒิก่อนศึกษา ครูที่มีประสบการณ์และครูที่ปฏิบัติงานในขนาดสถานศึกษาที่ต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้กลับพบว่า ไม่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของกนกพร รัตนอุดม (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความสามารถในการบริหารด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านบุคลิกภาพที่ไม่แตกต่างกัน

ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะบุคลากรในสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน เมื่อได้มาปฏิบัติงานอยู่ภายใต้สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา ซึ่งเปรียบเสมือนอยู่ในที่เดียวกัน การได้รับรู้รับทราบข้อมูลภายใต้สิ่งแวดล้อมเดียวกัน อาจมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีกลุ่มสังคม (Social Categories Theory) ของเดฟเลอร์ (DeFleur, 1966 อ้างใน จเรศักดิ์ ชูรักษา, 2550) ที่ได้กล่าวว่า บุคคลที่มีลักษณะทางสังคมคล้ายคลึงกัน อันได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ ศาสนา ฯลฯ มักมีความสนใจ ความคิดเห็น ทัศนคติ ตลอดจนพฤติกรรมในการสื่อสารในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน นอกจากนี้สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา สนับสนุนส่งเสริมในเรื่องของการศึกษาเพื่อพัฒนาและต่อยอดความรู้ของบุคลากรอย่างเท่าเทียมกันและเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษาได้แสดงศักยภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ จึงส่งผลให้ครูและบุคลากรที่มีวุฒิก่อนศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.4 บุคลากรในสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน มีความเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของนเรศวรรษ์ ชุมวงศ์ (2565) ได้ทำการศึกษา เรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียนเขตอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ครูที่มีวุฒิก่อนศึกษาและประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียนเขตอำเภอสามโคก โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของชุตินา ศิริไพรวล (2561) ศึกษาค้นคว้าการวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนคติของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ครูที่มีวุฒิก่อนศึกษา ครูที่มีประสบการณ์และครูที่ปฏิบัติงานในขนาดสถานศึกษาที่ต่างกันมีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะ บุคลากรในสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่ต่างกันและคนละอำเภอกัน แต่เมื่อได้มาปฏิบัติงานเป็นระยะเวลาหนึ่งอยู่ภายใต้ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลาเดียวกัน ได้รับรู้รับทราบข้อมูลภายใต้สิ่งแวดล้อม ภาวะเยียบ รวมถึงนโยบายการดำเนินงานเดียวกัน อาจมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันได้จึงส่งผลให้ครูและบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการ

ปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับณภัทสรณ์ นรกิจ และ ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ (2563) พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีการรับรู้ต่อคุณลักษณะผู้นำ ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนเครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับฮาพิช ขานูรักษ์ (2558) พบว่า ทักษะของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา สามารถสรุปการวิจัยได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม บุคลากรในสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา จำนวนทั้งสิ้น 222 คน ประกอบด้วย เพศ ชาย วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า เพศหญิง จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 66.22 และเพศชาย จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 33.78 ตามลำดับ มีอายุ 20-35 ปี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 19.37 อายุ 36-50 ปี จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 67.12 และอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 13.51 ตามลำดับ มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 90.09 และมีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 9.91 และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 24.32 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 5-10 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 16.22 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 59.46

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านบุคลิกภาพ รองลงมา คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความเป็นผู้นำ ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า บุคลากรในสถานศึกษาที่มีเพศ ต่างกัน อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีความเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารควรมีความเชื่อมั่นในตนเองให้เกียรติทุกคน มีการตัดสินใจและมีความสุขรอบคอบในการปฏิบัติงาน มีความกล้าหาญและกล้าตัดสินใจ

1.2 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารควรมีการรับฟังความคิดเห็นของคณะครู และบุคลากรในสถานศึกษา รู้จักอ่อนน้อมเป็นเบา เมื่อเกิดเหตุการณ์ในสถานศึกษา ตลอดจนให้คำแนะนำและปรึกษาในทางที่ดีเมื่อเกิดเหตุการณ์ในสถานศึกษาได้

1.3 ด้านคุณธรรมจริยธรรม ผู้บริหารควรมีหลักความถูกต้อง วางตัวเป็นกลางในการทำงาน มีความยุติธรรมปฏิบัติตนต่อเพื่อนร่วมงานทุกคน ด้วยความยุติธรรมและด้วยความเสมอภาค

1.4 ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร ผู้บริหารควรเป็นผู้นำทางวิชาการ มีความรู้ความสามารถเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดทำหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล และมีความรู้ความสามารถในการวางแผนพัฒนาหลักสูตร และแผนปฏิบัติการ

1.5 ด้านความเป็นผู้นำ ผู้บริหารควรมีการนำแนวคิด และเทคนิคการบริหารจัดการใหม่ๆ มาบริหารสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น และมีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาดำเนินการในการบริหารจัดการ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา ในด้านต่างๆ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแนวคิดที่หลากหลายในการบริหารสถานศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร รัตนะอุดม. (2564). ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสหวิทยาเขต เสรีไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. *ลิกษา วารสารศึกษาศาสตร์*, 9(1), 22-23.
- กิ่งแก้ว ห้วยจันทร์. (2560). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในเขตอำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. งานนิพนธ์การศึกษาปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จริญญาภรณ์ ศรีจินดา. (2564). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสาร มจร. อุบลปริทรรศน์*, 6(3), 865-876.
- จเรศักดิ์ ชูรักษ์. (2550). การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และแนวโน้มพฤติกรรมกรเลือกใช้อย่างรถยนต์ประหยัดน้ำมัน ของผู้ใช้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชญาดา มั่นศรี. (2557). แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ชุติมา ศิริไพรัตน์. (2561). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2553). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ณภัทสรณ์ นรภัก และ ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2563). คุณลักษณะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียน เครือข่ายที่ 34 สำนักงานเขตมีนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธนากร วิจิตรานนท์. (2563). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 7 ประจำปี 2563. (น.474-476), 23 พฤษภาคม 2563. นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2552). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: บิสซิเนสแอนด์ดี.
- นเรศวรรษ์ ชุมวงศ์. (2565). คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียนเขตอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(2), 173-187.
- บุญยวรีย์ เศรษฐวงศ์สกุล. (2557). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- บุษบา คำนนท์. (2559). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในทัศนะของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2. งานนิพนธ์การศึกษาปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.

- พรทิพย์ สุขเอียด. (2562). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา เขต 3. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- พระราชบัญญัติการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551. (2551). ราชกิจจานุเบกษา, ฉบับกฤษฎีกา วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2551.
- ภัทรพร วันชูเพลา และ ชัยวัฒน์ ประสงค์สร้าง. (2565). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนกลุ่มพระราชวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, 10(3), 87-88.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก, 6 เมษายน 2560.
- ศรัณญา โนนคู่เขตโขง. (2562). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุบลราชธานี. วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย, 1(1), 113-123.
- สามารถ ฟองศิริ. (2558). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา. (2565). รายงานผลดำเนินงานประจำปี 2565. ยะลา: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดยะลา.
- สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา. (2551). พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2551). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- สุภาวดี พรหมทะเล. (2561). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามทัศนะของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุวิทย์ ยอดสละ. (2556). การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนากการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อาชีวะหะห์ สาอ. (2556). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี. การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ฮาเซ็ง มะเซ็ง. (2557). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา (แบบเข้ม) ในจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและการจัดการศึกษาอิสลาม. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี.
- ฮาฟิซ ข่านูร์กี. (2558). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี.